

Cims dels rodals de **Montserrat**

Albert Masó Garcia

Nova Casa Editorial

Dedicat a Òscar Masó Garcia, el meu germà
gran però també el meu millor amic i company
d'aventures quotidianes i muntanyenques.

I als excursionistes anònims oriünds dels rodals
de Montserrat que se l'estimen com si fos casa
seva i a les noves generacions de muntanyencs,
tot desitjant que apreciïn, cuidin i recorrin també
aquestes muntanyes humils però excepcionals.

Pròleg **9**

Introducció **13**

Advertiments **17**

Situació i cims **25**

Itineraris:

1. Torre alta (Castell Ferran) 37

2. Turó de Sant Pau Vell i Serrat de Guirló 45

3. Puigllobí 53

4. Turó de l'Ermità 59

5. Turó de Comellats 69

6. Turó del Morrolius i turó del Colomer 79

7. Turó del Marquès 91

8. Turó de les Casetes 101

9. Turó de Cabra i el Cul de la Portadora 109

10. El Serrat Rodó 119

11. Sant Salvador de les Espases i el Puig Cendrós 131

12. Roca dels Corbs i turó del castell de Collbató 143

13. Turó de can Dolcet 155

14. Pujol de les Moixerigues 167

Bibliografia i webgrafia consultada **175**

Benvolguda comunitat lectora, em plau d'advertir-vos que la guia que teniu a les vostres mans defuig dels col·leccionismes competitius de moda i dels rècords conquerits a cop de cronòmetre d'última generació. De fet, la intenció del llibre és mostrar-vos uns indrets suggerents i sovint insospitats d'una forma serena i clara, amena, ordenada i rigorosa, i no podia ser d'una altra forma tractant-se de l'obra d'un enginyer de professió i muntanyenc d'afició des que va començar a caminar. Com a germà de l'autor, us puc dir que des de ben petit ja s'encuriosia per tot allò que la vista li deixava entreveure, buscant sempre la manera d'anar més enllà dels llocs coneguts, eixamplant horitzons i evitant l'estancament. No és broma quan penso que gràcies a ell he pogut ampliar el meu camp d'acció en nombroses ocasions, sempre proposant-me idees de llocs que no se m'haurien acudit mai de visitar o que no els havia donat la importància que es mereixien.

És amb aquest esperit observador i incansable que l'Albert ha reunit amb cura el recull d'excursions que vénen a continuació, fidel a la màxima que diu que no es pot estimar allò que no es coneix. Desenes d'anys de caminades i escalades a Montserrat li han proporcionat llargues estones de contemplació de tots els topans dels voltants del massís. Instants únics que li han fet germinar la llavor del desig de recórrer i gaudir d'aquests paisatges. De fet, quan va enllestir el seu imprescindible llibre titulat *Cims i Miradors de Montserrat. Caminades*, publicat l'any 2018, es va trobar amb un seguit de cims de l'extraradi montserratí que havien anat engruixint una llista que no va tenir cabuda per la seva extensió al volum citat. Aquest fet li va suposar l'oportunitat de

poder agrupar aquests cims i excursions en una obra inèdita pel seu abast i contingut, i que felïçment s'ha acabat materialitzant en les pàgines que esteu llegint. Es tracta de cims perifèrics de Montserrat que per la seva singularitat i bellesa han estat dignes de ser recollits en una obra única, veritables punts de llum amb personalitat pròpia malgrat la potent i indefugible presència de la muntanya dels més de cent cims.

Només de llegir els topònims dels indrets que trobareu aquí ressenyats, força desconeguts per la majoria d'excursionistes que sovintegen la muntanya serrada, us vindran ganes d'endinsar-vos en aquests territoris amables i enigmàtics: les Moixerigues, el Puigllobí, Morrolius, Comellats, l'Esclaterada... com també us motivarà la descripció de llogarrets ben simpàtics com Cal Petit, el Piteu, els Pistonuts, cal Batarri o el Jepet. En tots aquests i altres racons constatareu que hi apareixen sovint més vestigis deixats de la mà de l'home que al propi cor montserratí, i això és degut al fet que l'orografia no és ni molt menys tan adusta ni abrupta. Per aquest motiu els assentaments humans han estat des de l'antiguitat més nombrosos i estables, i de molts d'ells trobareu en el llibre indicats amb precisió una munió de punts d'interès ben diversos com ara aqüeductes, barraques, castells, fonts, torres, ermites, masies, basses, molins, etc. Sempre envoltats d'una natura sorprenent que no us deixarà indiferents; a voltes exuberant i a voltes sàviament domesticada. Sens dubte que no trobareu a faltar tampoc les vistes panoràmiques espectaculars vers Montserrat i molt més enllà, guaitades des dels cims que anireu visitant sota el guiatge de l'Albert. I tot això, amant tal com us he dit per un terreny més aviat suau, fèrtil i acollidor, veureu que s'ha vist reflectit en el llibre en forma d'itineraris d'una dificultat en general ben assequible per a tothom. Què més es pot demanar?

Un altre factor clau d'aquesta guia és que us aportarà el coneixement necessari per poder mirar més enllà de Montserrat quan estigueu a dins seu, i sabreu reconèixer quins són els formosos

turons i muntanyes que es despleguen al llarg dels 360 graus que envolten el gegantí recés de pedra de la Moreneta.

Però res del que us aporta aquest llibre hauria sortit a la llum sense l'enorme esforç altruista que hi ha dedicat l'Albert. Han estat incomptables jornades de recerca i confecció dels itineraris, prenent anotacions, generant els *tracks*, rectificant i resseguint de nou els traçats totes les vegades que han estat necessàries, afegint-hi també moltes llargues hores d'escriptori, d'indagació i consulta al més pur estil de rata d'arxiu, tot plegat per tal de copsar i absorbir la història humana i natural emanada dels indrets ressenyats. No debades hi ha pogut afegir la seva experiència en el món de la divulgació i descripció d'itineraris, plenament demostrada amb el centenar i escaig d'articles seus apareguts en múltiples publicacions de l'àmbit muntanyenc i dels llibres que ha escrit o en què ha col·laborat.

Certament es pot dir que el moment tan esperat ha arribat i ja tenim el llibre de l'Albert a les mans. De segur que els que l'hem acompanyat en algunes de les seves sortides de camp ens hem de sentir honorats d'haver-lo vist en acció i d'haver descobert junt amb ell les formoses contrades que la seva guia ens revela. Als seus ulls han transcorregut mesos, fins i tot anys, a voltes sota un sol de justícia o bé d'una implacable pluja, absolutament sol o envoltat d'una bona colla d'amigues i amics... però sempre posant-hi una il·lusió apassionada que es pot palpar en les descripcions i les acurades recomanacions que ens regala constantment, amb la intenció que puguem gaudir de la descoberta amb total plenitud, emulant-lo, tal com ell ho ha fet... I us puc assegurar de primera mà que ha estat així, perquè es tracta d'una obra forjada amb unes grans dosis de tenacitat i constància, imprescindibles per anar descabdellant l'emocionant intriga d'assolir els estreps més prominents i remarcables de l'orografia premonserratina, filant-hi amb audàcia els recorreguts més intel·ligents i reveladors d'aquests encants excursionistes que la perifèria de Montserrat amaga amb zel i total discreció.

Disposem-nos, doncs, a descobrir uns paratges engrescadors, curulls de belleses naturals, vestigis del passat i panoràmiques de somni emmarcades amb l'etern *skyline* montserratí com a màgic teló de fons... sempre omnipresent i protector.

Òscar Masó Garcia

a Sabadell, 18 de juliol de 2019

Introducció

Catalunya és un meravellós territori atapeït de centenars de muntanyes. Turons, pics, moles, tossals, mirandes, puigs, serrats, penyes i gronys omplen de formes, relleus i replècs naturals tota l'orografia. N'hi ha de mides, morfologies i característiques molt diverses: rocoses, arbrades, punxegudes, suaus, prominents, imperceptibles, àrides, selvàtiques, isolades, vertiginoses, urbanitzades, properes, llunyanes, complexes, simples... Totes tenen la seva personalitat i excepcionalitat, ja que formen part de la natura. Per molt modestes o poc espectaculars que siguin, s'han de respectar i estimar. Fer-ho ens converteix en persones més sensibles, més comprensibles, més humanes.

Cada muntanya és única, però aquesta unitat no és percebuda de la mateixa manera per cada individu. Probablement la muntanya que més estimem és la que es troba més a prop de la població on vam néixer i que forma part del paisatge dels nostres primers records. O potser ho és aquella en què vam fer les nostres primeres i emocionants passes excursionistes. O possiblement resulta que ho és una que ens va impactar per tenir una silueta espectacular o bé perquè vam viure unes experiències irrepetibles que han quedat gravades de forma indeleble en la nostra memòria. Aquests són alguns dels motius que es poden emprar per argumentar per què aquesta o aquella muntanya és "la meva muntanya preferida".

En aquest sentit, es pot parlar de les muntanyes que compten amb més adeptes o seguidors i que formen part del grup selecte de les més simbòliques de Catalunya. És tal la singularitat i varietat de massissos i sistemes muntanyencs que poblen Catalunya que no és gens exagerat dir que hi ha desenes de

“muntanyes-símbol”. Però essent primmirat, i des d’un punt de vista completament personal, en un hipotètic podi de les muntanyes més emblemàtiques de Catalunya situaria en tercer lloc el Pedraforca (per la seva forma inconfusible i l’esperit d’aventura i intrepidesa muntanyenca que desprèn), en segon lloc la Pica d’Estats (per tractar-se del cim més alt de Catalunya) i al graó més alt, la muntanya de Montserrat.

I és que Montserrat, l’anomenada també Muntanya Santa o Muntanya Serrada, aglutina més d’un símbol en les seves irracionals i màgiques formes: religiós, patriòtic, esportiu, artístic... És tal l’amalgama de pensaments i emocions que desperta que és impossible plasmar-ho en llenguatge racional oral o escrit. Una síntesi senzilla podria ser la següent:

Montserrat.

Paraules grandiloqüents són emprades en nomenar-la,

sentiments profunds afloren dels bons esperits.

Un somriú d’absoluta felicitat llueix en divisar-la,

epopeia i fantasia inspira als lletraferits.

Montserrat és perfecció, malgrat l’aleatorietat de les seves formes. És una obra mestra excepcional de la natura. Però té un defecte que no es pot obviar: desprèn un magnetisme tan extraordinari, prodigiós i monumental que la seva ombra esdevé implacablement gegantina i sumeix en la foscor i l’asserviment les muntanyes que envolten el seu definit i impenetrable perímetre. Múltiples valls, serres i turons queden relegats a un segon pla a causa del grandios impacte visual, llegendari i turístic que origina aquesta muntanya mundialment coneguda. Únicament els habitants de les poblacions que envolten aquests massissos ignorats i els excursionistes amants de totes les muntanyes per humils i petites que siguin freqüenten i gaudeixen amb gran estimació i respecte dels seus camins, els seus cims, el seu patrimoni humà, els seus paisatges i la seva personalitat, que és molta i genuïna.

No es pot ignorar la presència i singularitat d'aquestes muntanyes humils però reblertes de cims que ens regalen vistes extraordinàries inimaginables, valls enclotades ben definides i salvatges, colls marcats i estratègics, cingleres monolítiques i agulles esmolades, boscos frondosos rics en espècies vegetals que sobreviuen a les inclemències de l'home, camins ben traçats i un patrimoni humà històric molt valuós. I, sobretot, ens ofereixen unes vistes excepcionals i directes de la muntanya de Montserrat. Vistes que no es poden gaudir des de l'interior del laberíntic i punxegut massís!

És per aquest motiu que per tal de fer visible i posar en el mapa els subestimats però sorprenents rodals muntanyencs de Montserrat us presento un recull de 14 excursions a 19 cims dels voltants d'aquest massís. Aquestes muntanyes estan situades a serres i massissos muntanyencs molt propers a la Muntanya Santa, alguns d'ells a tan sols pocs centenars de metres. Són cims, per tant, ubicats en la primera línia de la perifèria de Montserrat que gaudeixen del privilegi d'oferir una visió clara, directa, contundent i única del massís. Les excursions són en general senzilles i assequibles, a excepció d'alguns cas puntual, i totes elles sorprenen perquè recorren indrets desconeguts per la gran majoria de muntanyencs que posen en relleu que hi ha excursionisme més enllà de Montserrat. Però els cims no són els únics protagonistes de cada excursió, sinó que també he considerat tots els elements naturals i humans que es van trobant durant l'itinerari i que són dignes d'esment, tals com edificis, construccions, cingleres, balmes o fonts. A més, els elements d'interès principals són descrits a part amb una mica més de detall.

És hora, doncs, de reivindicar l'excursionisme *de proximitat*, de donar valor a aquestes muntanyes ignorades, de considerar-les tan dignes com les més simbòliques i venerades de Catalunya i atorgar-los un protagonisme que bé es mereixen, com a muntanyes catalanes que són. Descobriu-les i gaudiu-les!

Albert Masó Garcia

AMG

L'esmolat i esvelt turó de Sant Salvador de les Espases amb Montserrat al fons.